

KLIMA- OG
ENERGIMINISTERIET

Klima- og energiministerens besvarelse af samrådsspørgsmål I-L om vindmøller i Folketingets Erhvervsudvalg den 1. de- cember 2010 (udsat til 14. januar 2011) – åbent samråd med deltagelse af Folketin- get Energipolitiske Udvalg.

[Det talte ord gælder]

Spørger: Steen Gade (SF)

Medspørger: Ole Hækkerup (S)

Spørgsmål

- I. Hvilke initiativer planlægger regeringen for at hindre, at Danmark mister sin position på vindenergiområdet?
- J. Vil regeringen tage initiativ til at etablere et reelt partnerskab mellem staten, industrier, regioner og forskning, som kan videreudvikle den eksisterende Megavind-platform, så den i de kommende år kan virke som dynamo for strategiarbejdet og for en teknologiske fornyelse på vindenergiområdet?
- K. Hvilke nye initiativer vil regeringen tage, for at Danmark kan forblive det førende forsknings- og demonstrationsland?
- L. Hvilke initiativer vil regeringen tage for at sikre, at Danmark kan tiltrække udenlandske vindmøllelevirksomheders forsknings-, udviklings- og produktionsvirksomheder?

Det er aftalt mellem ministerierne, at der i økonomi- og erhvervsministerens indlæg svares eksplicit på spørgsmål I og L, mens der i klima- og energiministerens indlæg svares eksplicit på spørgsmål J og K.

[I umiddelbar forlængelse af økonomi- og erhvervs- ministerens samrådstale]

Tak for invitationen til at fortælle Erhvervsudvalget om regeringens ambitiøse klima- og energipolitik. Beklager afbuddet til det oprindelige tidspunkt – men jeg havde simpelthen tabt stemmen.

Også tak til medspørgeren fra Energiudvalget, som trak et lignende spørgsmål. Dermed får medlemmerne af Energiudvalget jo fornøjelsen af at møde kollegerne her i Erhvervsudvalget.

Vindeventyret ender ikke automatisk lykkeligt

Det danske vindmølleeventyr er langt fra slut. Men vi må også se i øjnene, at vindmølleeventyret - i modsætning til de klassiske af slagsen - ikke *automatisk* ender lykkeligt.

Derfor må vi fremadrettet arbejde målrettet på at eventyret fortsætter længst muligt. For det er jo faktum, at vi i disse tider er udfordret af en stigende konkurrent. Ikke mindst er Kina en fremadstormende gigant på vindområdet.

Men vi har også en unik position.

- Vi har i Danmark hele innovationskæden samlet på et afgrænset geografisk område.
- Vi har et stærkt lag af underleverandører.
- Vi har vist, at det er muligt at håndtere en stor andel af vindkraft i elsystemet.
- Og vi har specialviden og stærke partnerskaber.

For at sikre at vi også fremover er blandt verdens førende på vindområdet har vi derfor et fælles ansvar for at sikre, at rammevilkårene er i orden.

Energiaftalen trækker vindteknologi ud på markedet

Og det tror jeg egentligt, at vi alle er enige om. Energipolitikken beror jo på et bredt politisk forlig.

Som bekendt sikrer energiaftalen netop vindmøller og anden vedvarende energi bedre vilkår. Lad mig trække nogle af de væsentligste frem i forhold til vindområdet.

Vedvarende energi skal i 2011 dække 20 procent af Danmarks energiforbrug. Heraf udgør vindenergi en stor andel.

Afregningspriserne på strøm fra landvindmøller blev hævet.

Og den ambitiøse udbygning med havvindkraft videreførtes med beslutningen om at rejse 400 MW nye havvindmøller ved Anholt i 2012.

Energiaftalen indeholder også en værditabsordning for naboer til vindmøller.

Disse markante tiltag er i høj grad med til at sikre et solidt fundament for danske vindmølleteknologier. Det er afgørende for, at Danmark kan fastholde sin førende position på vindenergiområdet.

Danske styrkepositioner

Grundvilkåret i dag er, at vindmølleindustrien er en global og hastigt voksende industri. At den er voksende, betyder også en mærkbart øget konkurrence. Vi skal derfor strække os langt for at fastholde vores styrkeposition, så det stadig er attraktivt for vindindustrien at placere arbejdspladser i Danmark.

Regeringen er i løbende tæt dialog med branchen, og har allerede gennemført en lang række tiltag for at skabe gode vilkår for vindmøllesektoren.

Producenter lægger stor vægt på, at vi i Danmark har en komplet forsyningskæde fra forskning og udvikling til test, demonstration, produktion og installation. At vi har indpasset store mængder af vind i elsystemet. Og at vi har en hel unik vidensbase og et højt uddannelsesniveau på vindmølleområdet.

Det gælder fx Siemens Wind, der har udtalt, at de bliver i Danmark, fordi de ser fordele i danskernes høje produktivitet og talent: *"I Danmark kan vi løbende rekruttere ressourcestærke folk*

*med stor viden og et højt uddannelsesniveau,
bl.a. ingeniører."*

Grundlæggende rammevilkår for F&U

Der er ingen tvivl om, at bevillingerne til grundforskning og strategisk forskning og udvikling og demonstration er centrale konkurrenceparametre for industrien.

Helt grundlæggende er det derfor vigtigt at slå fast, at dansk energiforskning klarer sig godt internationalt. Det gælder både på EU-plan og i OECD målt på den andel af de offentlige forsknings- og udviklingsmidler, der går til energi.

Regeringen har særligt opprioriteret støtten til energiteknologisk forskning markant, fra et niveau på ca. 200 mio. kr. i 2003 til 1,1 mia. kr. i 2010. Det er flere midler end nogensinde før.

Den ambitiøse offentlige indsats for forskning, udvikling og demonstration vil blive videreført i 2011. Der er lige afsat over en milliard kr. til forskning i grøn teknologi. Det er netop disse midler som målrettet "skubber" energiteknologier fra laboratorierne og testcentre ud på markedet.

En stor del af disse midler går således til det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram; EUDP. Tilskud til vindenergi som

andel af EUDP's bevilling udgjorde i 2010 ca. 10 procent af den samlede bevilling.

Test og demonstration

Hertil kommer, at der med Erhvervsklimastrategien bliver etableret storskala-testfaciliteter til demonstration af nye klimateknologier, såkaldte Green Labs. Her i starten af det nye år uddeles den første pulje på 130 mio. kr.

Med hensyn til test af vindmøller har vi sørget for, at vindmølleindustrien får testfaciliteter i international topklasse, og vi arbejder at udpege flere områder til testfaciliteter.

Danmark som grøn IQ-magnet

Flere midler til forskning, udvikling og demonstration gør det ikke alene. Vi skal også sikre klarhed og sammenhæng i den måde, vi støtter virksomhederne på. Og vi skal sikre, at hele fødekæden hænger sammen.

Videnskabsministeren og jeg har derfor taget fat på udfordringen med universiteternes udbud af uddannelser i forhold til branchens nærmest umættelige efterspørgsel efter "grønne kandidater".

Vi er derfor gået sammen om en grundig kortlægning og analyse af, hvordan forskning og uddannelse både kan understøtte vores omstilling til et fossiluafhængigt samfund og samtidig

understøtte clean tech virksomhedernes vækstmuligheder.

Perspektivrige partnerskaber

Vi har rigtig gode eksempler på, at vindmølleindustrien gerne vil samarbejde med hinanden og danske forskere. Lad mig blot give et par eksempler.

Green Labs ansøgningerne motiverer erhvervs- og universiteter til at gå sammen og skabe nogle meget perspektivrige konsortiesamarbejder på tværs af landets regioner.

Ansøgninger til det Strategisk Forskningsråd er typisk udformet i et samarbejde mellem forskere fra flere universiteter og flere virksomheder. Alene i 2009 gav forskningsrådet 70 mio. kr. til strategisk vindmølleforskning.

Der er også etableret en Alliance for Grøn Offshore Energi, som regeringen bakker op om i den regionale partnerskabsaftale for Region Syddanmark.

På samme måde støtter vi initiativet til at synliggøre den midtjyske vindklynge med Århus som fyrtårn: "Aarhus - Capital of Wind Energy".

Derudover deltager de statslige myndigheder Energistyrelsen og Energinet.dk som observatører i Megavind-partnerskabet.

Regeringen ser meget positivt på sådanne partnerskaber, der kan styrke rammebetingelserne og synligheden for den danske vindmølleindustri i EU og internationalt. Og vi er åbne for at se på nye måder at styrke partnerskabet med vindbranchen, hvis der er et udækket behov.

Mere vind på land

Kommunerne har i forlængelse af energiaftalen gjort et godt arbejde ved at udpege bruttoarealer til opstilling af møller på mere end 1.000 MW på land. Det skal ses i sammenhæng med, at der i dag er opstillet møller på i alt ca. 2.900 MW på land.

Regeringen og energiforligskredsen har sørget for, at der kommer lokal opbakning til mølleopstilling ved at gennemføre flere nye ordninger blandt en værditabsordning for naboer.

De fremadrettede initiativer

Regeringen vil i foråret præsentere sit udspil til, hvordan Danmark bliver uafhængig af fossile brændsler i 2050.

Energi bliver dyr - så hvorfor sende milliarder ud af landet frem for at udnytte vore egne ressourcer effektivt på grundlag af vores egne erhvervskompetencer?

Der er ingen tvivl om, at en udbygning af vindkraft – både på havet og på land – vil spille en central rolle i den fremtidige strategi. Sammen med biomasse vil det blive kernen i vores energiforsyning.

Dette gælder i øvrigt også for vores europæiske naboer. Se blot på deres nationale handlingsplaner om vedvarende energi frem mod 2020.

FUD, havvindkraft og et intelligent elsystem

Vi kan - og vil - ikke lægge os fast på en detaljeret "rejseplan" helt frem til 2050, men kan allerede nu se konturerne af nogle robuste områder, der er værd at satse på.

Det gælder blandt andet forskning og udvikling i teknologier, der kan gøre vedvarende energiteknologier konkurrencedygtige med fossile brændsler som kul og olie. Der er næppe tvivl om, at forskning i effektive vindmølleteknologier vil være et centralt indsatsområde for den strategiske energiforskning fremover.

Landvindkraft er således allerede kommet langt ned i pris pga. teknologiske landvindinger. Det skal vi høste frugten af i den fremadrettede udbygning.

Og Megavind-partnerskabet har en målsætning om, at produktionsomkostningerne for offshore vind skal halveres frem til 2020. Det er et initiativ, jeg ser på med stor interesse.

Møller på havet

Der er ingen tvivl om, at en markant udbygning med havvind vil blive en meget væsentlig del af virkeliggørelsen af visionen om uafhængighed af fossile brændsler.

Foruden en reduktion af produktionsomkostningerne kræver det, at vi sikrer, at udbygningen med vind på havet sker til konkurrencedygtige priser. Vi har behov for velfungerende konkurrence på havvindmølleområdet.

Derfor er et tværministerielt udvalg ved at se nærmere på rammevilkårene for udbygning med havvindmøller og mulige placeringer af havvindmøller.

Parallelt hermed arbejdes der med en ændring af reglerne for havvindmøller udenfor udbud. Herunder også mulighederne for at placere forsøgs- og demonstrationsprojekter på havet.

Alt i alt er regeringen i fuld gang med en række initiativer til at forbedre rammevilkårene for udbygning med havvindmøller.

De europæiske forbindelser

Men vi er ikke en energi-ø. Derfor skal vi omstille os sammen med EU. Vi skal forbindes tæt, så vi får adgang til den billigst mulige energi. Også det er en del af den større indsats om vind.

For eksempel indviede jeg sidste år det elektriske Storebæltskabel og en ny forbindelse til Norge er blevet godkendt.

Derudover har Danmark sammen med Holland fået tildelt 650 mio. kr. til en fast offshore elektrisk forbindelse i Nordsøen. "Cobra" kablet kan blive det første skridt på vejen til et fremtidigt eltransmissionsnet i Nordsøen.

Derudover arbejdes der med at forstærke forbindelsen til Tyskland og Sverige. Her vil et offshore grid i forbindelse med en havvindmøllepark ved Kriegers Flak for alvor kunne styrke forsyningssikkerheden og handelen med el.

EU ser Kriegers Flak som et banebrydende pilotprojekt af stor vigtighed i Europas bestræbelser på at nå 20-20 målsætningerne og har afsat EU-støtte på cirka 1,1 milliard kr. til foreløbig en dansk og tysk del.

Det er ingen tvivl om, at netop de stærke tværnationale forbindelser er *afgørende som showcase* for, at vindmølleteknologi kan være en af de centrale drivkræfter i et energisystem uafhængigt af fossile brændsler.

Ambitiøs EU klima- og energipolitik

Endelig er det vigtigt, at vi sikrer et fælles drive på energiområdet, der kan stimulere efter-

spørgslen i EU. Regeringen arbejder derfor for, at EU øger sit CO₂-reduktionsmål i 2020 fra 20 pct. til 30 pct. Det er en del af kernen for, at eventyret om vindmølleindustri ikke er færdigt.

Danmark har allerede markeret sig stærkt for at nå det fælles EU-mål, idet vi har forpligtet os til at levere 30 pct. VE i 2020. Vores nationale mål er en yderligere styrkelse af udbygningen med vindkraft.

Afslutning

Hermed afslutter jeg min og økonomi- og erhvervsministerens besvarelse af samrådspørgsmålene I til L og overdrager ordet til formanden for Erhvervsudvalget.